

Θοδωρής Καστρινός

Ipsa facto

Διήγημα

*Γράφτηκε το 2002.
Τυποποιήθηκε σε PDF format τον Ιανουάριο 2012.
Δεν έχει κυκλοφορήσει σε χάρτινο.*

Copyright © Θεόδωρος Καστριός

-Πρέπει πάλι ν' αρχίσουμε να σκεφτόμαστε χαρούμενα πράγματα, μουρμούριζε άλλοτε χαμηλόφωνα και άλλοτε πιο δυνατά.

Έσερνε τα βήματά του αργά πάνω στο υγρό γρασίδι. Ο απέραντος κάμπος γύρο του ήταν καταπράσινος και ολόγυμνος από δέντρα. Οι λόφοι στο βάθος του ορίζοντα σημείωναν τα όρια του μολυβένιου ουρανού. Αυτή η μοναδική εικόνα των Σκοτσέζικων υψιπέδων που σε κάνει να νοιώθεις τη ματαιότητα στον υπερθετικό.

Το προηγούμενο βράδυ είχε δει για τρίτη φορά το όνειρο. Ένα όνειρο που θεωρούσε προμήνυμα κακού.

Ήταν σε ένα σταθμό, περίμενε το τρένο για να φύγει μεγάλο ταξίδι και δεν είχε το διαβατήριό του. Τελικά το τρένο δεν ήρθε και δεν έφυγε. Στη μη εξηγήσιμη ανάλυσή του αυτό το ταξίδι προμήνυε θάνατο. Το ότι δε μπήκε τελικά στο τρένο ισοδυναμούσε με αποφυγή του κακού. Πάντως η προειδοποίηση είχε έρθει για τρίτη φορά.

Βίωνε τη βασανιστική μελαγχολία των ορίων του υπαρξιακού προβληματισμού καθώς περνούσε στο δεύτερο ήμισυ της τέταρτης δεκαετίας της ζωής του.

-Πρέπει ν' αρχίσουμε πάλι να σκεφτόμαστε χαρούμενα πράγματα. Τι χαρούμενα πράγματα; μονολόγησε.

Όλα του φαίνονταν παρωχημένα, ασήμαντα και ανούσια. Όλα έμοιαζαν ψευδαισθήσεις.

Ποιες ήταν οι χαρές;

Μήπως οι ασήμαντες επιβεβαιώσεις στις καθημερινές σχέσεις;

Μήπως οι αδιάφορες επαγγελματικές επιτυχίες;

Μήπως η αφελής ικανοποίηση για την απόκτηση χρήματος και άχρηστων καταναλωτικών προϊόντων;

Που ήταν η χαρά;

Πως όμως τόσα χρόνια την έβρισκε και τώρα δεν μπορούσε ούτε να τη διακρίνει;

Συνέχισε να βαδίζει κουνώντας το κεφάλι.

Ήξερε. Ήξερε που ακριβώς βρισκόταν η διαφορά.

Απομυθοποίηση!

Όλα έμπαιναν στις πραγματικές τους διαστάσεις, ακριβώς επειδή τώρα μπορούσε να τα βάζει στις πραγματικές τους διαστάσεις.

Ουτοπία. Όλα μια ουτοπία. Μια πλάνη. Ένα παιδιαστικό σκέρτσο.

Το ψιλόβροχο είχε αρχίσει να πέφτει και σε λίγο αισθάνθηκε το πρόσωπό του μουσκεμένο.

Σήκωσε τη κουκούλα του τζάκετ που φορούσε πάνω από το κεφάλι του και πήρε το δρόμο της επιστροφής. Μπήκε στο ξύλινο καλύβι κι άναψε το τζάκι. Κάθισε στη πολυθρόνα κι έβγαλε τα παπούτσια του.

Τεντώθηκε πίσω και προσπάθησε να χαλαρώσει.

Κάρφωσε το βλέμμα του στη μικρή φλόγα που προσαπούσε να μεγαλώσει.

Το τρίξιμο των ξύλων καθώς πύρωναν ήταν ο μόνος ήχος που ακουγόταν.

Είχε έρθει εδώ πάνω πριν μερικές εβδομάδες ελπίζοντας ότι το μοναχικό περιβάλλον και η απόσταση από το δικό του ζωτικό χώρο, θα μπορούσαν να του εξισορροπήσουν την αταξία που είχε προκύψει μέσα του.

Αναζητούσε την ηρεμία για να αναδιοργανωθεί.

Ένοιωθε εντελώς άσχετος με το κόσμο που ζούσε και παράλληλα ήταν πολύ θυμωμένος με τα όσα αυτός ο διεστραμμένος, όπως τον αντιλαμβανόταν, κόσμος ασκούσε επάνω του.

Γιατί άραγε μπορεί κανείς να αυτοσυγκεντρώνεται ευκολότερα όταν ο ουρανός είναι μολυβένιος και το φως λίγο;

Ένας διαρκής εσωτερικός διάλογος γέμισε τις ώρες του. Ακόμη και όταν είχε επισκέψεις, ουσιαστικά δυο-τρεις ανθρώπους όλους κι όλους συναντούσε, αυτός ο εσωτερικός διάλογος δεν έπαυε.

Ακούμπησε το κεφάλι στο ξύλινο κεφαλάρι της πολυθρόνας και σε λίγο ο ύπνος βάρυνε τα βλέφαρά του.

Ξύπνησε ακούγοντας χτυπήματα στην πόρτα.

Σηκώθηκε και άνοιξε.

-Τι κάνεις, κοιμόσουν; Μια ώρα χτυπώ, είπε αυστηρά όπως πάντα ο Ντάνκαν διαβαίνοντας το κατώφλι.

-Ναι, έτσι φαίνεται, μάλλον λαγοκοιμήθηκα απάντησε εκείνος. Πέρασε, κάθισε, να βάλω ένα τσάι ή μήπως είναι καλύτερα να πιάσω μπύρες;

-Μάλλον για μια μύρα, απάντησε ο Ντάνκαν και κάθισε στην πολυθρόνα.

Εκείνος πήγε στην άκρη του δωματίου άνοιξε το ντουλάπι και πήρε δυο μπουκάλια μύρα. Τα έφερε και τα ακούμπησε στο τραπέζι. Γύρισε πίσω στο ντουλάπι και έφερε δυο ποτήρια και το ανοιχτήρι. Κάθισε, άνοιξε τις μύτερες, γέμισε τα ποτήρια και πήρε το ένα στο χέρι του.

-Γεια μας, είπε σηκώνοντας το ποτήρι προς το μέρος του άλλου.

-Στην υγεία μας, αποκρίθηκε ο Ντάνκαν και ρούφηξε μια γερή γουλιά.

Ο Ντάνκαν ήταν ένας μεγαλόσωμος εξηνταπεντάρης Σκωτσέζος. Ήταν εκείνος που τον είχε καλέσει να έρθει εδώ και του είχε διαθέσει εκείνο το χώρο για να μένει.

Είχαν γνωριστεί τυχαία σε ένα σταθμό τρένου στο Λονδίνο. Είχαν βρεθεί να κάθονται στο ίδιο παγκάκι περιμένοντας το τρένο. Ο Ντάνκαν εκδηλωτικός και ανοιχτόκαρδος του είχε πιάσει την κουβέντα κι εκείνος που εκτιμούσε όσο τίποτα την αυθεντικότητα είχε θεωρήσει πως εκείνος ο χοντροκομμένος φωνακλάς βουνίσσιος αγρότης ήταν αυθεντικός. Είχαν ταξιδέψει μαζί για τέσσερις ώρες και κουβέντα στην κουβέντα τον είχε προσκαλέσει.

Αν και δεν συνήθιζε να πηγαίνει όπου τον καλούσαν, είχε δεχτεί καθώς τον είχε εντυπωσιάσει η σοφία που διέκρινε στα λόγια αυτού του απλού ανθρώπου. Έτσι όταν βρέθηκε στο αδιέξοδο θυμήθηκε την πρόσκληση.

Ο Ντάνκαν τον επισκεπτόταν σχεδόν καθημερινά και η κουβέντα μαζί του ήταν πάντα μεστή και χαλαρή.

Ο Ντάνκαν ήταν ένας αισιόδοξος άνθρωπος. Έβλεπε τον κόσμο όπως ήταν και προσπαθούσε να ζήσει σ' αυτόν χωρίς να θέλει να τον αλλάξει. Αυτή ήταν η βάση της σοφίας του. Αυτή ήταν η διαφορά του από τους διανοούμενους. Αυτή ήταν η αιτία της αδιάλειπτης παρουσίας ενός πλούσιου χαμόγελου κάτω από το χοντρό στριφτό μουστάκι του.

-Πως τα πήγες σήμερα; τον ρώτησε.

-Δεν βαριέσαι, απάντησε ο Ντάνκαν, τα ίδια και τα ίδια. Εδώ πάνω οι μέρες μοιάζουν τόσο πολύ η μια με την άλλη που νομίζεις ότι τίποτα διαφορετικό δεν είναι δυνατόν να συμβεί.

-Όταν η ανία πάψει να σ' ενοχλεί, όταν συμβιβαστείς μαζί της και την δεις σαν φυσιολογική κατάσταση, τότε είσαι έτοιμος, δεν έχεις τίποτε άλλο να κάνεις. Λένε για την κατάθλιψη των γερόντων. Είναι λάθος. Οι γέροντες δεν πάσχουν από κατάθλιψη, απλά έχουν αποδεχτεί την ανία και αδιαφορούν για όλα. Αυτό είναι η ουσία. Μήπως έχεις γεράσει Ντάνκαν; τον ρώτησε περιπαιχτικά.

-Πότε γερνάει κάποιος, πότε λέει τώρα γέρασα, αποσύρομαι. Δεν είναι υποκειμενικό, δεν είναι θέμα προσωπικής απόφασης; αντέτεινε ο Ντάνκαν.

-Ναι, φίλε μου, απάντησε εκείνος. Είναι. Όμως όπως και αν το κάνεις, όσο κι αν το αρνιέσαι, το πράγμα συμβαίνει και το καταλαβαίνεις. Αρχίζεις να μην βλέπεις τόσο καλά, να μην ακούς τόσο καλά, να κουράζεσαι ευκολότερα. Παρακμή, αγόρι μου. Παρακμή. Δεν περνά

απαρατήρητη. Πρέπει να κάνεις προσπάθεια για να μην την αντιληφθείς.

-Ε, υπερβολές, επέμεινε ο Ντάνκαν. Η παρακμή βιολογικά αρχίζει στα τριάντα, τι θα πεις ότι γέρασες στα τριάντα; Εσύ αποφασίζεις πότε θα βγεις στη σύνταξη!

-Όχι, εσύ μπορεί να θέλεις, το ζήτημα είναι πόσο μπορείς, απάντησε εκείνος.

-Έλα τώρα, αν είχες σήμερα αυτά που είχες όταν ήσουν τριαντάρης, θα τα άφηνες; επέμεινε ο Ντάνκαν.

-Δεν είναι αυτό το πρόβλημα, αντέτεινε εκείνος. Τι να έχω δηλαδή, ένα φρέσκο κοριτσόπουλο, εικοσιπέντε χρονών, να το κάνω τι; Ή αν θέλεις, εκείνο να με κάνει τι! Κάποια στιγμή κοιτάς τον καθρέπτη και βλέπεις ένα πρόσωπο γεμάτο ρυτίδες, σχεδόν άγνωστο σε σένα. Δεν αναγνωρίζεις τον εαυτό σου, εκείνον που γνώριζες παλιότερα.

-Όλες οι ηλικίες έχουν τις χαρές τους. Επέμεινε ο Ντάνκαν.

-Ναι, μόνο που αυτές δεν είναι το ίδιο ευχάριστες. Ευτυχώς που υπάρχουν και τα όνειρα. Δεν ξέρω αν το έχεις προσέξει, στα όνειρα είσαι πάντα νέος, όσο νέος θέλεις. Για την ακρίβεια, δεν έχεις ηλικία, είτε εκείνος.

-Αλήθεια, στα όνειρα δεν έχουμε ηλικία, συμφώνησε ο Ντάνκαν. Μάλιστα εγώ δεν βλέπω όνειρα με καθρέπτες, έτσι δεν μπορώ να δω αν έχω ή όχι ρυτίδες.

-Δεν έχεις! είπε με σιγουριά εκείνος. Τα όνειρα είναι δική μας υπόθεση, τα φτιάχνουμε όπως θέλουμε.

Ακόμη και να πετάξεις μπορείς στα όνειρά σου. Αλήθεια βλέπεις τέτοια όνειρα Ντάνκαν;

-Ναι, πολύ σπάνια βέβαια, όμως βλέπω, απάντησε ο Ντάνκαν.

-Εγώ πάλι, έχω πολύ καιρό να δω πως πετάω, και ξέρεις πολύ με ενθουσιάζει αυτό το όνειρο, είτε εκείνος.

Έμειναν και οι δυο για λίγη ώρα με το βλέμμα καρφωμένο στη φωτιά που είχε φουντώσει. Ύστερα εκείνος ρούφηξε μια ακόμη γουλιά αδειάζοντας το ποτήρι του. Σήκωσε το κεφάλι του και κοίταξε τον φίλο του και είπε:

-Πρέπει να ετοιμαζόμαστε Ντάνκαν. Δεν ξέρεις πότε θα έρθει. Χαλάμε, μέρα με τη μέρα, χαλάμε. Έτσι είναι, θέλεις δεν θέλεις αυτή είναι η αλήθεια. Τα γονίδια μας ξεφτίζουν. Μπορεί να είναι εγκεφαλικό, καρδιά, οτιδήποτε. Ένας καρκίνος μπορεί να δουλεύει μέσα μου εδώ και χρόνια. Ποιος το ξέρει. Ύστερα είναι και η τρέλα. Αυτή που την βάζεις. Σήμερα είσαι καλά, αύριο αρπάζεις ένα τσεκούρι και κόβεις κεφάλια. Τι τα θέλεις, όπως και αν το δεις, τελειώνουμε. Διαλυόμαστε, σιγά-σιγά. Βλέπουμε λιγότερο, ακούμε λιγότερο, αντέχουμε λιγότερο, θυμόμαστε λιγότερο, κουραζόμαστε γρηγορότερα.

-Φίλε μου, σκέπτεσαι πολύ. Αυτό είναι το πρόβλημα, επέμεινε σοβαρά ο Ντάνκαν. Αυτή η ζωή είναι πολύ μικρή και πολύ ασήμαντη για να την ταλαιπωρείς με τόσες σκέψεις και τόσες αναλύσεις. Εγώ προσπαθώ να μην τα παιδεύω τα πράγματα. Αν βλέπω ή ακούω λιγότερο

δεν με πειράζει, τα ωραία πράγματα τα βλέπω και τα ακούω. Αν θυμάμαι λιγότερα μάλλον καλύτερα είναι, όσο για την αντοχή δεν θυμάμαι να ήμουν ποτέ πιο δυνατός από τώρα.

Ο Ντάνκαν ήταν ένας γνήσιος φιλόσοφος. Είχε βρει το νόημα της ζωής. Ζούσε, ζούσε όσο καλύτερα του επέτρεπαν οι καταστάσεις και ευτυχούσε με εκείνα που είχε.

Τον ζήλευε. Ήθελε πολύ να μπορούσε να κάνει το ίδιο.

-Όχι δεν έπρεπε να αποταμιεύουμε. Έπρεπε να τα ξοδεύουμε όλα μέχρι την τελευταία δεκάρα. Οι γέροι δεν χρειάζονται χρήματα, έλεγε ο Ντάνκαν.

Εκείνος συμφωνούσε αν και είχε μια ανασφάλεια για τα γηρατεία.

Ήπιαν την μύρα τους και κουβέντιασαν μέχρι μεσάνυχτα. Ύστερα ο Ντάνκαν καληνύχτισε και έφυγε.

Η επόμενη ημέρα, όπως και η μεθεπόμενη, ήταν ίδιες.

Εκείνος αναζητούσε χαρούμενες σκέψεις περπατώντας πάνω στο υγρό γρασίδι και το σούρουπο έπινε μύρες και μοιραζόταν τη σοφία και την απλότητα με το Ντάνκαν.

Το Σαββατόβραδο κατέβαιναν στην Pub στην κοντινή πόλη και έπιναν μύρες παρέα με διάφορους απρόβλεπτους τύπους μιλώντας μεγαλόφωνα και γελώντας τρανταχτά. Ύστερα πήγαιναν στο σπίτι με τα κορίτσια.

Το Σαββατόβραδο ήταν τόσο τυπικό ώστε δεν είχε εκπλήξεις. Πάντα το ίδιο, με την ίδια σειρά, μια διαφορετική ρουτίνα χωρίς αλλαγές.

Ο Ντάνκαν δεν είχε γυναίκα. Είχε κάνει ένα γάμο που όμως είχε κρατήσει πολύ λίγο.

-Δεν είμαι εγώ για συμβίωση, έλεγε. Δεν θέλω, καλά περνάω μόνος μου. Τα καταφέρνω.

-Μα γιατί, του είπε κάποτε εκείνος, δεν είναι καλύτερα να έχεις μια γυναίκα να σου ζεσταίνει το κρεβάτι και να σου μαγειρεύει ένα καλό φαγητό;

-Να μου λείπει φίλε, του είχε απαντήσει. Μου αρέσει το μαγείρεμα του ταβερνιάρη και όσο για το κρεβάτι προτιμώ να είναι κρύο.

Είχε μια ιδιαίτερη θεώρηση για τις σχέσεις.

-Μου αρέσει να πληρώνω για το σεξ, έλεγε. Δεν με ενδιαφέρει να επιβεβαιώνομαι πως δήθεν η άλλη είναι μαζί μου επειδή της αρέσω. Δεν θέλω να με απασχολεί αν εκείνη ικανοποιείται ή όχι. Όταν πληρώνεις είναι διαφορετικά. Ξέρεις ότι η άλλη κάνει τη δουλειά της, δεν θέλεις τίποτε περισσότερο από εκείνη. Η σχέση είναι ξεκάθαρη, χωρίς ενδεχόμενες υποκρισίες ή ενδόμυχες σκέψεις. Άσε που η επαγγελματίας ξέρει καλύτερα πως να σου προσφέρει ευχαρίστηση. Κι ύστερα το βράδυ μπορώ να απλώνω τα πόδια μου από τη μια άκρη του κρεβατιού μέχρι την άλλη.

Εκείνος, κάνοντας το δικηγόρο του διαβόλου, του μιλούσε για την σημασία της χημείας στον έρωτα και τις διαφορές που μετουσιώνουν την ερωτική πράξη από

πρωτόγονη αναπαραγωγική διαδικασία σε συνεύρεση ψυχών.

Τότε ο Ντάνκαν αναψοκοκκίνιζε και έπαιρνε φόρα.

-Αυτά είναι εφηβικές ασθένειες, έλεγε. Το μόνο που υπάρχει σε αυτές τις ιστορίες είναι η ανάγκη επιβεβαίωσης. Η επικύρωση της αποδοχής. Με άλλα λόγια η απόδειξη πως είμαστε σημαντικοί και αρεστοί. Τρίχες! Ποτέ δεν ξέρεις τι έχει ο άλλος στο μυαλό του και γιατί έρχεται μαζί σου. Αλλά κι αν το κάνει επειδή σε βρίσκει σημαντικό, τι έγινε; Μήπως χρειάζεται η γνώμη κάποιου άλλου για να εξακριβωθεί η σημαντικότητα του καθενός; Κουταμάρες! Παιδιάστικες συμπεριφορές.

Και συνέχιζε με έπαρση.

-Είναι όπως το φαγητό στο εστιατόριο και το φαγητό στο σπίτι. Στο εστιατόριο πας, κάθεσαι, σε περιποιούνται, σε φροντίζουν με το χαμόγελο. Ζητάς ότι θέλεις και το έχεις. Αν κάτι δεν σου αρέσει το αλλάζουν ευχαρίστως. Και τελικά πληρώνεις και είναι όλοι ευχαριστημένοι. Από την άλλη στο σπίτι για να φας πρέπει να πας να ψωνίσεις. Να τα κουβαλήσεις μέχρι το σπίτι. Να καθαρίσεις τα κρεμμύδια. Να μαγειρέψεις και αφού φας να πλύνεις τα πιάτα και να πετάξεις τα σκουπίδια. Ε, όχι εγώ προτιμώ το εστιατόριο και ας κοστίζει λίγο παραπάνω.

Εκείνος συνέχιζε να τον πειράζει.

-Ναι, αλλά όταν μαγειρεύεις στο σπίτι ξέρεις την ποιότητα των υλικών ενώ στο εστιατόριο μπορεί να τρως ότι σκουπίδι σου σερβίρει ο ταβερνιάρης.

-Δεν βαριέσαι, του απαντούσε. Μήπως ξέρεις τι λάδι σου πουλά ο μπακάλης ή τι αλεύρι έχει βάλει ο φούρναρης στο ψωμί;

Είχε έρθει με σκοπό να μείνει δυο βδομάδες και τελικά είχαν περάσει τρεις μήνες. Οι απαντήσεις που αναζητούσε δεν είχαν έρθει, οι χαρούμενες σκέψεις δεν ήταν απλά θέμα λογικής προσέγγισης. Οι αιτίες των απογοητεύσεων δεν ήταν ασήμαντες και η κατάσταση δεν ήταν αναστρέψιμη. Έτσι αποχαιρέτισε το φίλο του και γύρισε πίσω στη ρουτίνα του. Αυτή ήταν η τελευταία απόπειρα διαφυγής από το αδιέξοδο όπου είχε εγκλωβιστεί κι ήταν αποτυχημένη.

Δεν τον σκότωναν μόνο τα μεγάλα και τα σπουδαία, περισσότερο τον σκότωναν τα μικρά, τα καθημερινά. Όλα εκείνα τα ασήμαντα μικροπράγματα που ήταν ικανά να του χαλάνε τη διάθεση. Όλα εκείνα, που ήταν το αποτέλεσμα της απαιδευσιάς, της κουτοπονηριάς και της ευτέλειας. Όλα αυτά που είχαν γεμίσει τον χώρο και το χρόνο με τη μιζέρια, τη φτήνια και τη ζετσιπωσιά.

Η αντίστροφη μέτρηση είχε αρχίσει ακριβώς τότε.

«Εξόριστε ποιητή στον αιώνα σου πες μου τι βλέπεις..»

Κούνησε το κεφάλι του σφίγγοντας τα χείλη.

Τι να δει ο ποιητής, μονολόγησε, αφήνοντας το βιβλίο στο τραπεζάκι δίπλα του.

-Τι να δει ο ποιητής, κυρ Οδυσσέα, είτε μεγαλόφωνα και συνέχισε, βλέπει χιλιάδες να ξενυχτάνε παρακολουθώντας ριάλιτυ στο χαζοκούτι. Βλέπει απαίδευτες χοντροκόλες να το παίζουν ωραίες και έξυπνες. Βλέπει πετυχημένους, διάβαζε οικονομημένους, λιμοκοντόρους να διηγούνται πως πέρασαν το weekend στον Παρνασσό κάνοντας σκι. Βλέπει τους δήθεν ποιητές να ασχολούνται στα τηλεοπτικά παράθυρα με παπάρες. Βλέπει δυστυχισμένους να πανηγυρίζουν ή να κλαίνε, όχι για το θάνατο και την πείνα αλλά για τα γκολ του Μουντιάλ. Βλέπει την παρακμή και την αποχαύνωση. Το μόνο που δεν βλέπει είναι η πόρτα. Η πόρτα που βγάζει έξω από αυτό το κολαστήριο.

Αυτή είναι η τιμωρία και η πρόκληση, ψιθύρισε. Να ζητάς έναν άνθρωπο που να μπορείς να επικοινωνήσεις και να μην βρίσκεις. Είναι όλοι τους κλεισμένοι ο καθένας στη δική τους κόλαση και δεν ξεμυτάνε.

«Πρέπει να βρούμε τρόπο ν' ανταμώσουμε» έγραφε ο Αντουάν ντε Σέντ-Εξιπερύ πριν ογδόντα χρόνια. Αν ζούσε σήμερα θα έλεγε ακριβώς το ίδιο.

Ήταν στα πρόθυρα της αυτοκτονίας. Ένοιωθε κουρασμένος και απόλυτα απογοητευμένος.

-Αυτός ο κόσμος δεν είναι ο δικός μου, έλεγε, πρέπει να φύγω από εδώ να πάω αλλού.

Κάπνιζε πολύ κι είχε αρχίσει να πίνει. Δεν έβγαине έξω, είχε κλειστεί στο σπίτι του και είχε ξεκόψει από τις παρέες. Είχε επιλέξει τη μοναξιά και την απομόνωση. Είχε χάσει κάθε ενδιαφέρον και δεν υπήρχε τίποτα ικανό να του δώσει χαρά.

-Ετοιμάζομαι, απαντούσε όταν τον ρωτούσαν τι κάνει, ετοιμάζομαι, θα πάω ταξίδι, μεγάλο ταξίδι.

Το έλεγε με ένα τρόπο σαν να σχεδίαζε κάτι πολύ ευχάριστο, όμως δεν έδινε λεπτομέρειες.

-Δεν θα σας πω, θα το μάθετε αφού φύγω, απαντούσε με νόημα.

Το πρώτο φως της ημέρας φάνηκε αγνά στην ανατολή. Δεν κοίταξε το ρολόι.

-Ξημερώνει, σιγοψιθύρισε. Σε λίγο θα ξυπνήσουν, ώρα για ύπνο. Ήπια την τελευταία γουλιά κρασί που είχε απομείνει στο ποτήρι του και εγκατέλειψε το μπαλκόνι του ρίχνοντας μια τελευταία ματιά στη θάλασσα που έμοιαζε με φωτογραφία, εντελώς ακίνητη.

Έκλεισε την μπαλκονόπορτα και χώθηκε στο κρεβάτι του.

Ξύπνησε το μεσημέρι στις τρεις, το μεγάφωνο του πλανόδιου εμπόρου τσίριζε. Ανάμεσα σε μικροφωνισμούς και μπουκώματα ξεκαθάριζες κάτι σαν «έλα κυρία να πάρεις, έχω πουλάκια καλά μαύρα για κρέας, για αυγά, παρακαλώ». Σιχαινότανε το θόρυβο, ιδιαίτερα όταν τον ξυπνούσε. Σηκώθηκε βρίζοντας. Αν μπορούσε να σπάσει το μεγάφωνο θα το έκανε, ίσως θα έσπαγε και το κεφάλι του σκατοκέφαλου που αδιαφορούσε για την ησυχία του.

-Άντε, γαμήσου παλιομαλάκα, φώναξε με όλη του τη δύναμη και πήγε στο μπάνιο να κατουρήσει.

Είχε πιάσει αυτό το σπίτι, αφού εξέτασε προσεκτικά την περιοχή και βεβαιώθηκε ότι δεν υπήρχαν κοντά, ούτε σχολείο, ούτε παιδική χαρά, ούτε εκκλησία. Δεν άντεχε τους θορύβους. Ιδιαίτερα εκείνους των παιδιών και προπαντός τις καμπάνες.

-Είναι διεστραμμένοι, έλεγε. Χτυπάνε τις καμπάνες όποτε τους καπνίσει, λες και μας ενδιαφέρει πότε θα κάνουνε τις λειτουργίες τους. Χεστήκαμε.

Ήξερε ότι ήταν αρκετοί εκείνοι που πήγαιναν στις εκκλησίες. Όταν του το έλεγαν, απαντούσε:

-Αυτό είναι το μεγαλύτερο θαύμα. Πως τόσοι πολλοί, σε μια εποχή που η γνώση και η επιστήμη πλημμυρίζει τον κόσμο, συνεχίζουν να ανάβουν κεριά και να κάνουν μετάνοιες προσδοκώντας πως έτσι θα κερδίζουν τον παράδεισο.

Και τα παιδιά τον ενοχλούσαν. Τον ενοχλούσαν πολύ ιδιαίτερα όταν τα άφηναν να τρέχουν και να φωνάζουν ανάμεσα στα τραπέζια, στις καλοκαιρινές ταβέρνες

-Τα παιδιά πρέπει να κοιμούνται νωρίς, έλεγε. Αυτό λέει η επιστήμη. Αλλά βλέπεις οι γονείς σήμερα, προκειμένου να μην χάσουν την βραδινή τους βόλτα, δεν πολυσκοτίζονται. Όμως εγώ τι φταίω; Αυτοί τα κάνανε, ας τα λουστούνε, γιατί να μην μπορώ να καθίσω μισή ώρα σε ένα μέρος ήσυχα;

Δεν τα είχε με τα παιδιά. Τα είχε με τους γονείς, που ήταν ανίκανοι να τα ελέγξουν. Τους γονείς που δεν είχαν ίχνος σεβασμού, που αδιαφορούσαν για τον διπλανό τους.

-Το να μην σέβεσαι τον διπλανό σου, είναι φασισμός, έλεγε. Αυτοί όλοι είναι ηλίθιοι φασίστες. Άλλη ράτσα. Άλλος κόσμος.

Δεν είχε την ψευδαίσθηση ότι μπορούσε να τους συμμορφώσει, όμως φώναζε και τσακωνόταν με το παραμικρό.

-Τι θες και τσακώνεσαι, του έλεγαν. Αυτοί δεν πρόκειται ν' αλλάξουν. Μόνο εσύ σκας.

-Όχι, απαντούσε. Πρέπει να τα ακούσουν. Κάποιοι πρέπει να τους τα πει. Ακόμη κι αν δεν μάθουν, θα καταλάβουν ότι δεν μπορούν να επιβάλλουν αυτό που θέλουν χωρίς αντίσταση. Αν τους αφήσεις αυτούς, θα σου ανέβουν στο κρεβάτι με τα παπούτσια και θα σου πουν «εντάξει, τι έγινε».

Έβαλε ένα φλιτζάνι καφέ και κάθισε στην πολυθρόνα. Άφησε το βλέμμα του να χαθεί στο βάθος του ορίζοντα, στο πέλαγος.

-Θέλω ένα σπίτι, πάνω σε λόφο, δίπλα στη θάλασσα, έλεγε. Αυτή εκτιμούσε πως ήταν η μεγαλύτερη πολυτέλεια και την είχε διεκδικήσει. Δεν ήθελε τίποτε άλλο, δεν έδινε καμιά σημασία στα υπόλοιπα.

Ρούφηξε μια καλή γουλιά καφέ και άναψε ένα τσιγάρο, απόλαυσε το καπνό καθώς κατέβαινε στα πνευμόνια του και χαλάρωσε. Το να ξεκινάς τη μέρα σου βρίζοντας, για τους υπόλοιπους ήταν πολύ δυσάρεστο, για εκείνον ήταν ότι το καλύτερο.

-Όποιος λέει πως περνά καλά και είναι ευχαριστημένος, χρειάζεται ψυχίατρο, έλεγε.

Ένα δροσερό αεράκι φυσούσε ευεργετικά διώχνοντας την μεσημεριάτικη ζέστη. Ο Σεπτέμβρης ήταν στην τελευταία του εβδομάδα, όμως η ζέστη ήταν ακόμη ενοχλητική, ιδιαίτερα το μεσημέρι.

Η πρώτη ώρα μετά το ξύπνημα ήταν συνήθως η πιο ήρεμη. Έκλεισε τα μάτια απολαμβάνοντας τη δροσερή αύρα. Προσπαθούσε να μην αφήσει τις σκέψεις να γεμίσουν το μυαλό του. Τίποτα. Συγκεντρωνόταν στην ιδέα του τίποτα. Τίποτα δεν υπάρχει, τίποτα δεν αξίζει το κόπο, τίποτα. Τίποτα δεν έχουμε να κάνουμε, τίποτα δεν πρέπει να μας απασχολεί, τίποτα. Όταν κατόρθωνε να συγκρατεί την ιδέα του τίποτα, ανακουφιζόταν. Δεν το κατόρθωνε πάντοτε. Αυτή τη φορά όμως, μάλλον πήγαινε καλά. Το τίποτα κυριαρχούσε και καταλάμβανε το μυαλό του.

-Άσκηση επιβίωσης, σκέφτηκε ύστερα από λίγο. Και το τίποτα έφυγε.

Δεν είχε να πάει πουθενά, δεν είχε να κάνει κάτι ή να δει κάποιον. Δεν περίμενε κανένα, δεν ήθελε να περιμένει κανένα.

Είχαν περάσει αρκετά χρόνια από τότε που ήταν καθηγητής, επίκουρος καθηγητής της Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο, όμως τα είχε παρατήσει κι είχε φύγει.

-Δεν έχει νόημα έλεγε, να αναλύεις τον Ηράκλειτο και τον Κάντ, δεν υπάρχει χώρος στην εποχή μας για τέτοια, αυτοί ήταν αυθεντικοί, δεν έχουν σχέση με το δήθεν που έχει κατακλύσει τον κόσμο.

Είχε φύγει αθόρυβα.

-Με το πλήρωμα του χρόνου, έλεγε. Δεν χρειάζονται αφορμές για να συμβεί κάτι. Ωριμάζει μέσα σου και συμβαίνει. Έτσι έγινε.

Όταν τέλειωσαν οι ψευδαισθήσεις πως θα μπορούσε να προσφέρει κάτι στην κονίστρα των οπτιμιστών για ένα καλύτερο μέλλον, έφυγε.

Δεν ήθελε να διδάξει κανένα, δεν ήθελε να σώσει κανένα από την άγνοια και την αμάθεια. Είχε πειστεί πως όποιος ήθελε να σωθεί θα έβρισκε τον τρόπο να το κάνει.

Δεν ήθελε ν' αλλάξει τον κόσμο. Κάποτε το ήθελε, αργότερα κατάλαβε πως δεν μπορούσε. Δεν σώνεται κάποιος που δεν νοιάζεται να σωθεί.

-Δεν μπορείς να φέρεις την Άνοιξη τον Δεκέμβρη, έλεγε. Ο κόσμος δεν είναι ακόμη έτοιμος.

Είχε περάσει χρόνια στις δαιδαλώδεις στοές των αναλύσεων και της αναζήτησης του ιδανικού κοινωνικού μοντέλου. Δεν είχε αμφιβολίες για το ποιο ήταν το σωστό και ποιο το λάθος. Όμως το ζήτημα ήταν σε ποιο κοινωνικό σύνολο μπορούσε να εφαρμοστεί, ποια άτομα ήταν έτοιμα να ζήσουν σε μια άλλη κοινωνία.

Το μόνο σίγουρο ήταν ότι είχε ξοδέψει το χρόνο του και όχι μόνο. Την ώρα που οι άλλοι φρόντιζαν να εξασφαλίσουν μια άνετη ζωή, εκείνος μελετούσε περιορισμένος σε μια σχεδόν μίζερη καθημερινότητα.

Όχι πως τον ένοιαζε, αν ήθελε κάτι άλλο θα το είχε κάνει. Μόνο κάποιες στιγμές δυσφορούσε, κάποιες στιγμές που επιθυμούσε μικρές δόσεις πολυτέλειας. Εκείνη

την αίσθηση πως σε περιποιούνται, πως είσαι δήθεν σημαντικός, ιδιαίτερος.

Είχε συμφωνήσει με τους Ορφικούς. Η επανάσταση είναι υπόθεση του καθενός ξεχωριστά. Μόνο όταν καθένας χωριστά, δουλέψει, μάθει, κατανοήσει και διεκδικήσει, επειδή ασφυκτιά και όχι επειδή κάποιος τον έπεισε, ο κόσμος θα αλλάξει.

Παλαιότερα έκανε ατελείωτες συζητήσεις για τα κοινωνικά συστήματα και τους ενδεδειγμένους τρόπους δράσης για την απάλειψη της αδικίας και της εκμετάλλευσης. Για το αν υπήρχε λαϊκή κυριαρχία και το κατά πόσο οι εκλογές αποτελούσαν κάτι ουσιαστικό ή ήταν απλά το άλλοθι της οικονομικής ολιγαρχίας προκειμένου να κυβερνά χωρίς προβλήματα. Για το αν ήταν δυνατόν να ανατραπεί η δήθεν δημοκρατία με ειρηνικά μέσα ή αν η βία ήταν απαραίτητη.

Τώρα δεν ήθελε να τα συζητά. Ήξερε πως όλα θα συμβούν όταν ο κόσμος ωριμάσει. Υποστήριζε ότι η λύση ήταν τόσο απλή ώστε έμοιαζε δυσδιάκριτη.

-Φτάνει να σταματήσουμε να αγοράζουμε όσα μας πουλάνε και τελείωσε, έλεγε. Τόσο απλά. Η δύναμή τους είναι τα προϊόντα τους. Όταν το καταλάβουμε θα έχουμε κάνει το πρώτο βήμα. Ο πλούτος συσσωρεύεται μέσα από τις αγοραπωλησίες. Ο έμπειρος και συνειδητοποιημένος πολίτης δεν χρειάζεται να φτιάχνει βόμβες, φτάνει να σταματήσει να αγοράζει σκουπίδια.

Ο κόσμος πήγαινε «όπου ήθελε ο θεός», έλεγαν οι θρησκευόμενοι.

Εκείνος κουνούσε το κεφάλι με απογοήτευση όταν το άκουγε.

-Ο κόσμος πήγαινε στο διάολο ακριβώς επειδή τον οδηγούσαν τα συμφέροντα των ισχυρών, έλεγε. Οι ισχυροί, είναι ο θεός. Αυτοί κανονίζουν πόσο και πως θα ζούμε, θεοί και άνθρωποι.

Η ζωή δεν έχει νόημα. Έχει μόνο εφήμερες, ελαφρές χαρές και τίποτα άλλο.

Ναι, απολαύσεις, μόνο εφήμερες απολαύσεις.

Δεν είναι κακό, ούτε είναι λίγο. Και επί τέλους αυτό είναι, αν δεν σας κάνει, τι να γίνει.

Είχε καταλήξει. Οι μύθοι είχαν τελειώσει. Δεν υπήρχαν αρχές, ηθικά διλήμματα, τύψεις.

Τα συναισθήματα είχαν απλοποιηθεί. Μ' αρέσει, δεν μ' αρέσει. Θέλω, δεν θέλω.

Μόνο που τελευταία δεν έβρισκε τίποτα που να του αρέσει και τίποτα που να το θέλει.

Ίσως η έννοια της ελευθερίας να ορίζεται ακριβώς έτσι, σκεπτόταν. Όταν δεν έχω επιθυμίες, δεν έχω εξάρτηση από τίποτα, είμαι ανεξάρτητος, δηλαδή ελεύθερος.

Χωρίς επιθυμίες είναι μόνο οι νεκροί. Άρα ελεύθεροι είναι μόνο οι νεκροί.

Συμπέρασμα. Η ζωή δεν είναι συμβατή με την ελευθερία.

Διαρκώς κατέληγε σε παρόμοια συμπεράσματα.

Τα απέρριπτε, όμως συνέχιζε να αναρωτιέται αν περιείχαν αλήθειες.

Μήπως τελικά η ψύχωση ήταν το αποτέλεσμα του κυνηγιού της ουτοπίας. Η καταδικασμένη αναζήτηση ενός ανύπαρκτου Άγιου Δισκοπότηρου;

Ήταν κοντά στην ψύχωση, δεν ήταν βέβαιος αν είχε ξεπεράσει το όριο που οι επιστήμονες έθεταν ως φυσιολογικό, πάντως σε κάθε περίπτωση αντιλαμβανόταν ότι τουλάχιστον κάποιες ώρες λειτουργούσε εντελώς πέραν του ορίου του φυσιολογικού.

Σεπτέμβρης, ωραία εποχή για να πεθάνεις, σκέφτηκε. Δεν κάνει ούτε πολύ ζέστη, ούτε πολύ κρύο. Συνήθως δεν έχει ούτε συννεφιάς, ούτε βροχή. Το μόνο άσχημο είναι πως έχουν τελειώσει τα κεράσια. Του άρεσαν πολύ τα κεράσια. Εκείνα τα μεγάλα, μαύρα που βάφουν το χέρι όταν τα πιάνεις. Τα βοδενά.

-Δεν βαριέσαι, μονολόγησε, στο φρούτο θα τα χαλάσουμε.

Είχαν περάσει έξι χρόνια από τότε που εγκατέλειψε το Πανεπιστήμιο και τρία από τότε που επέστρεψε από τη Γενεύη. Εκείνους τους υπέροχους ένδεκα μήνες, όπως συνήθιζε να λέει. Ίσως τη μόνη περίοδο της ζωής του που αναπολούσε.

Η ιστορία της Γενεύης ήταν ενδιαφέρουσα. Ήταν η μοναδική ρομαντική ιστορία της ώριμης περιόδου του ή η ρομαντική ιστορία που σηματοδότησε το τέλος της μεταβατικής περιόδου και την έναρξη της ώριμης. Τότε είχε κάνει την πρώτη μεγάλη «έξοδο» όπως έλεγε, όταν αποφάσιζε να μιλήσει γι αυτό. Θυμόταν με λεπτομέρειες το μακρύ διάλογο τις δεύτερης ημέρας και τον διηγόταν σαν να τον ζούσε.

Όχι δεν μιλούσε για τη ζωή του, ούτε είχε παρέες για να κουβεντιάξει. Μόνο αραιά και που, συναντούσε μια φίλη και μιλούσαν. Αραιά και που.

Ήταν κοντά ένα χρόνο από τότε που είχε εγκαταλείψει το Πανεπιστήμιο και είχε πιάσει το σπίτι στο λόφο. Τότε διάβαζε. Διάβαζε πολύ. Δεν έβλεπε τηλεόραση, δεν έβγαινε έξω, δεν είχε παρέες. Το μόνο που ήξερε ήταν να διαβάσει, αυτό έκανε όλη του τη ζωή, σ' αυτό κατέφευγε. Διάβαζε λοιπόν, διάβαζε ότι έβρισκε. Πολλά βιβλία δεν τα τελείωνε. Αν δεν έβλεπε κάτι καλό στις πρώτες σελίδες τα παρατούσε. Για την ακρίβεια τα έβαζε στη φωτιά, στο τζάκι.

-Τα ασήμαντα βιβλία πρέπει να καίγονται, έλεγε. Μόνο έτσι θα ξεκαθαρίσουν τα καλά. Τα πολλά βιβλία είναι πρόβλημα για τον υποψήφιο αναγνώστη, είναι κρίμα να ξοδεύεις το χρόνο προσπαθώντας να ξεχωρίσεις τα καλά από τα κακά βιβλία. Έτσι τα ξεκαθάριζε οριστικά.

Εκείνος δεν έγραφε. Ούτε βιβλία, ούτε συγγράμματα, ούτε άρθρα. Την εποχή της εφηβείας και των φοιτητικών χρόνων, είχε γεμίσει εκατοντάδες σελίδες με σκέψεις και ιδέες. Είχε μια βαλίτσα γεμάτη με αυτά τα χαρτιά. Κατά καιρούς την άνοιγε και διάβαζε κάποια. Μελετούσε την πορεία του, τις αλλαγές, την εξέλιξή του. Έβλεπε πως ήταν άλλοτε, τι τον απασχολούσε. Παρακολούθουσε τις μεταβολές. Κάποια μέρα τα έριξε όλα στη φωτιά. Έτσι απλά ξεκαθάρισε τη σχέση του με τη συγγραφή.

Κάποτε έπεσε στα χέρια του ένα μυθιστόρημα μιας άγνωστης σ' αυτόν νέας συγγραφέως. Από την πρώτη

σελίδα του κίνησε το ενδιαφέρον, όσο προχωρούσε ο ενθουσιασμός του μεγάλωνε. Το τελείωσε χωρίς διακοπή. Ύστερα είπε μέσα του: «Αυτή τη γυναίκα, πρέπει να την βρω».

Ίσως θα έλεγε ακριβώς το ίδιο αν ο συγγραφέας ήταν άνδρας. Έβρισκε τον τρόπο γραφής εξαιρετικά ώριμο και τις ιδέες τόσο κοντά στις δικές του, ώστε η επιθυμία του να επικοινωνήσει με αυτό το άτομο ήταν ασυγκράτητη. Το ότι ήταν γυναίκα, διέγειρε ακόμη περισσότερο τη φαντασία του και αύξανε την ένταση της επιθυμίας.

Έψαξε, ρώτησε και τελικά έμαθε ότι η Άννα, έτσι την έλεγαν, ζούσε στη Γενεύη.

Χωρίς να το σκεφτεί, μάζεψε μερικά ρούχα σε μια βαλίτσα και πήρε το αεροπλάνο.

Δεν δυσκολεύτηκε να την βρει. Της τηλεφώνησε και της ζήτησε να συναντηθούν. Εκείνη δέχτηκε και την ίδια μέρα έπιναν καφέ δίπλα στην λίμνη με θέα το λουλουδένιο ρολόι.

Θυμόταν έντονα τις τελευταίες ώρες πριν την συναντήσει, χωρίς να το θέλει είχε κάνει όνειρα, πως θα έβρισκε επιτέλους ένα ώριμο άνθρωπο και είχε μια ανησυχία μήπως τελικά απογοητευτεί. Όταν μιλούσε για αυτές τις ώρες, έλεγε πως ένοιωθε όπως είχε νοιώσει στο πρώτο του ραντεβού. Σαν έφηβος. Και στην ουσία ήταν κάπως έτσι. Μόνο που σ αυτή την περίπτωση ο στόχος δεν ήταν το σεξ, ή τουλάχιστον δεν ήταν αυτό το βασικό ζητούμενο.

Το μόνο που είχε δει πριν την συναντήσει ήταν μια φωτογραφία του προσώπου της και τίποτε άλλο.

Δεν ήταν αυτό που θα λέγαμε εντυπωσιακή, όμως εκείνος την έβρισκε ιδιαίτερα ελκυστική. Ήταν μάλλον μικροκαμωμένη, λεπτή με κοντό αγορίστικο μαύρο μαλλί και σταχτί δέρμα. Το ντύσιμό της προσεγγμένα ατημέλητο. Φορούσε μια ελαφριά μπλούζα, μια ζακάρ ζακέτα και μια μακριά φούστα από εκείνες που θύμιζαν δεκαετία του εξήντα.

Είχε κάτι που συνέπαιρνε και αυτό δεν είχε να κάνει με τη σωματοδομή ή το ντύσιμο. Ο τρόπος που καθόταν, ο ήρεμος τρόπος που μιλούσε, η άνεση με τη γλώσσα και η ηπιότητα στις κινήσεις ήταν αυτό που παρατήρησε από τα πρώτα λεπτά, αυτό που έκανε τη διαφορά. Δεν ήταν εκείνο το στημένο σοφιστικέ στυλ των διανοούμενων, ούτε το βαριεστημένο στυλ της ντίβας. Ήταν αποφασιστική και επίμονη όταν υποστήριζε κάτι και ταυτόχρονα έδειχνε σχεδόν αδιάφορη για το αν θα πείσει τον συνομιλητή της. Αυτό ήταν και το σημείο που εκείνος χαρακτήρισε ως ωριμότητα.

-Ωριμος είναι εκείνος που δεν θέλει να πείσει πως γνωρίζει την αλήθεια, έλεγε, κι η Άννα δεν ήθελε να πείσει. Έλεγε την γνώμη της, την υπεράσπιζε με πάθος αλλά δεν νοιαζόταν καθόλου αν θα σε πείσει.

Εκείνη η συνάντηση κράτησε κοντά τρεις ώρες. Δεν κατάλαβε πότε πέρασαν. Το μόνο που κατάλαβε ήταν πως είχαν να πουν πολλά. Ήθελε οπωσδήποτε να την ξαναδεί.

Εκείνη δεν είχε λόγο να αρνηθεί, είχε βρει πολλά ενδιαφέροντα και έτσι συναντήθηκαν πάλι το επόμενο απόγευμα. Περιπάτησαν συζητώντας για τουλάχιστον

δυο ώρες. Ύστερα σταμάτησαν σε ένα μικρό ιταλικό εστιατόριο και έφαγαν μια πίτσα.

-Έχεις όρεξη για ποτό με μουσική, τον ρώτησε.

-Μετά χαράς, της απάντησε.

-Ωραία, είπε εκείνη, και τον πήγε σε ένα μπαρ με ζωντανή τζαζ μουσική ανεβαίνοντας ακόμη περισσότερο στην εκτίμησή του.

Ήταν ένας συμπαθητικός μικρός χώρος, του θύμιζε τα μπαράκια στο Καρτιέ Λατέν του Παρισιού. Χωρίς πολυτέλειες και γκλαμουριές, περιποιημένο, ζεστό και οι θαμώνες κουλ, όλες οι ηλικίες συνυπήρχαν χωρίς πρόβλημα, άκουγαν, έπιναν και συμμετείχαν χωρίς να ενοχλούν τους γύρο.

Είχε καιρό να νοιώσει τόσο χαλαρά σε χώρο με τόσο κόσμο. Η επιλογή της ήταν παραπάνω από ότι θα μπορούσε να ελπίζει. Ήταν ότι καλύτερο θα μπορούσε να ζητήσει. Αφέθηκε μέσα στο σύννεφο του καπνού από τα τσιγάρα απολαμβάνοντας τη μουσική.

Ήπιαν μέχρι θανάτου. Το αλκοόλ βοηθά ακόμη και τους σκεπτόμενους να μιλήσουν, ιδιαίτερα όταν έχουν να πουν κάτι σπουδαίο. Ήταν περασμένα μεσάνυχτα όταν τον ρώτησε γιατί ήρθε στη Γενεύη.

-Είχα μια βαθιά επιθυμία να σε γνωρίσω, της είπε. Να σε δω, να σου μιλήσω, να σ' αγγίξω. Δεν μπορώ να πω πως αυτό είναι έρωτας με την γνωστή έννοια. Είναι μια τρυφεράδα για κάποιον που είναι σαν να τον γνωρίζεις από παλιά, που τον εκτιμάς για τις σκέψεις του. Κάποιον που νοιώθεις πως σου μοιάζει και θέλεις να τον πλησιάσεις και να του το πεις. Τα γραπτά σου με ανα-

στάωσαν, τα διάβαζα και σκεπτόμουν πως ευτυχώς υπάρχει τουλάχιστον ένας ακόμη που βιώνει τη ζωή όπως κι εγώ. Υπέθεσα πως ένας τέτοιος άνθρωπος είναι αδύνατον να ζει διαφορετικά από ότι πρεσβεύει και συνεπώς θα ήταν υπέροχα να σε βρω, να σε γνωρίσω, να σε ζήσω από κοντά.

-Αυτό είναι όλο; Ρώτησε εκείνη.

-Αυτή είναι η αιτία που με φέρνει εδώ, της απάντησε. Αν ρωτάς για το αν, τώρα που σε γνώρισα, σε σκέπτομαι γυμνή πάνω σε ένα κρεβάτι. Ναι, θέλω πολύ να νοιώσω κάθε σκίρτημα του κορμιού σου, κάθε αναστεναγμό, κάθε μυρωδιά και κάθε γεύση.

-Γουστάρεις να το κάνεις με το μυαλό μου, του είπε αυστηρά εκείνη.

-Αναζητώ τη γυναίκα που μπορεί να βλέπει περά από τις ψεύτικες βλεφαρίδες. Που μετά τον έρωτα δεν ασχολείται με το αν χάλασε το χτένισμά της. Αν αυτό εννοείς, ναι, της απάντησε. Και έχω λόγους να πιστεύω πως είσαι μια τέτοια γυναίκα.

-Θέλεις να κατακτήσεις τη σκέψη μου, επέμεινε εκείνη.

-Θέλω να κατακτήσω και να κατακτηθώ χωρίς να μετανιώσω, τόνισε αυτός. Έκτός από μυαλό έχω και σώμα. Δεν έχω καμιά επιφύλαξη για τις απολαύσεις. Τις θεωρώ απαραίτητες, είτε εκείνος.

-Βαρέθηκα αυτές τις ιστορίες, του είπε κάνοντας μια κίνηση με το χέρι της. Μόνο φθορά κουβαλάνε, τίποτα άλλο.

-Δεν υπάρχει ιστορία. Μόνο στιγμές ευλογημένες και στιγμές ανίας, αντέτεινε αυτός.

-Κάθε σχέση είναι φθορά. Τα συναισθήματα είναι παγίδες, επέμεινε εκείνη.

-Ποιος μίλησε για σχέση, της απάντησε. Οι ευλογημένες στιγμές δεν έχουν να κάνουν με σχέση. Η σχέση κουβαλάει υποκρισίες. Όχι, δεν σκέφτηκα το δέσιμο, το δόσιμο με συναρπάζει. Ένα σήμερα για το σήμερα και αν υπάρχει και αύριο ένα ακόμη και μεθαύριο άλλο ένα ακόμα καλύτερα. Όμως κάθε μέρα ξεχωριστά και κάθε μέρα μοναδική, όχι συνέχεια της προηγούμενης.

-Με δουλεύεις, τι είναι αυτό που σ' αρέσει σε μια γερασμένη γυναίκα, έχω περάσει τα σαράντα, είτε εκείνη.

-Η προστυχιά που κρύβεται πίσω από την αδιαφορία και την πληρότητα, της απάντησε αποφασιστικά. Δεν είναι θέμα ηλικίας, ούτε καν θέμα εμφάνισης, χωρίς να εννοώ πως υστερείς. Είναι η στάση, το βλέμμα, η κίνηση, η φωνή, το ύφος.

-Σκέψου τη στιγμή, μετά, είτε εκείνη. Εκεί που αρχίζουν οι σκέψεις. Δεσμεύσεις. Κι αν δεν σου άρεσε πως το λες; Προσποιείσαι;

-Δεν μπορείς, πρέπει να μπορείς να κάνεις κάτι τέτοιο, είπε αυτός. Εσύ έχεις χάσει αυτή την ικανότητα. Δεν μπορείς να γίνεις δήθεν ούτε από ευγένεια. Αυτό ελπίζω.

-Κι όμως δεν είναι ευχάριστο να πληγώνεις τον άλλον. Αυτό ακριβώς είναι που με κάνει να προτιμώ τη μοναξιά μου και την ηρεμία μου, του απάντησε εκείνη.

-Δεν έχεις ορέξεις; την ρώτησε.

-Έχω. Προτιμώ να τις εκτονώνω με άγνωστους. Χωρίς καμιά συναισθηματική σχέση. Σεξ για το σεξ. Τε-
λεία. Ύστερα δεν σε ξέρω, δεν με ξέρεις, του είπε απο-
φασιστικά.

-Σωστά, συμφώνησε εκείνος. Αυτό είναι το καλύτε-
ρο. Δεν σε πιέζω. Περιορίζομαι στο θαυμάσιο εγκέφαλο
που κρύβεται στο κεφαλάκι σου.

-Χωρίς να σκέπτεσαι τίποτα άλλο ; ρώτησε εκείνη.

-Δεν είναι δυνατό να λογοκρίνω τις σκέψεις μου,
της απάντησε. Σέβομαι την επιθυμία σου, αυτό είναι.

-Αν συνεχίσεις να με γουστάρεις δεν θα μπορέσου-
με να κάνουμε παρέα, είπε εκείνη. Όλο αυτό θα σκέπτε-
σαι και θα το φέρνεις συνέχεια μπροστά.

-Εκτός αν επιλέξεις εσύ να με πάρεις και εκτονώ-
σουμε την επιθυμία, είπε αυτός αποφασισμένος να το
πάει ως το τέλος.

-Αν γκομενίσουμε θα αλλάξουμε, δεν το βλέπεις,
του είπε.

-Το βλέπω, της απάντησε. Το φοβάμαι, όμως δες το
σαν πρόκληση. Αν έχουμε να πούμε κάτι, θα το πούμε
έτσι κι αλλιώς.

-Λοιπόν, ξέρεις κάτι, συνέχισε εκείνη. Αν κάτι μου
αρέσει το παίρνω. Πόσο θα σε πλήγωνε κάτι τέτοιο ;

-Μου φαίνεται πως το συζητάς, είπε εκείνος με
νόημα.

-Θεωρητικό είναι, του απάντησε αδιάφορα.

-Θα το δούμε αν θα με πειράξει, της απάντησε. Το να έχεις αυτό που θέλεις είναι λόγος χαράς, όχι θλίψης για κάποιον που σε νοιάζεται. Μαζί του ή χωρίς αυτόν. Το παράξενο θα ήταν αν ξαφνικά δεν ήθελες τίποτα άλλο εκτός από αυτόν.

-Από θεωρία καλά, στην πράξη όμως; Ξαναρώτησε εκείνη.

-Κάθε φορά είναι διαφορετική από τις προηγούμενες, είπε εκείνος. Δεν υπάρχει συνέχεια. Η εφηβεία μας καταδιώκει με όλα της τα παράλογα. Είναι άγνωστο αν κάποτε θα την ξεπεράσουμε οριστικά.

-Αν ήξερες ποια είμαι, τι έχω κάνει μέχρι σήμερα, θα ξεκόλλαγες από αυτό που έχεις χτίσει στο μυαλό σου, του είπε σοβαρά.

-Μπορεί. Άρχισε να μου λες. Θέλω να τα μάθω όλα για σένα, της είπε.

-Άσε την πλάκα, του είπε.

-Δείξε μου την μαύρη ψυχή σου. Μίλα μου για τα εγκλήματα σου, επέμεινε εκείνος.

-Έχεις πλάκα. Αυτό είναι καλό, είπε εκείνη χαμογελώντας.

-Αυτοί που γράφουν είναι άνθρωποι κλειστοί. Δεν ανοίγονται εύκολα. Θέλεις γιατί πόνεσαν, θέλεις γιατί απογοητεύτηκαν, θέλεις γιατί επέλεξαν να μην τους νοιάζει, πάντως ζουν απομονωμένοι. Όμως βλέπεις προσπαθούν να επικοινωνήσουν, κατά βάθος το θέλουν πολύ. Απλά δεν πιστεύουν ότι θα βρουν αυτό που χρειάζονται, είπε εκείνος σοβαρά.

-Και φαντάζεσαι πως όταν βρουν τον τρόπο, ανοίγουν οι ασκοί του Αιόλου, εκρήγνυνται και μετατρέπονται σε μαινάδες, προσπαθώντας να εκτονώσουν την καταπιεσμένη ενέργειά τους, αντέτεινε εκείνη.

-Βλέπω πως έχουμε να πούμε πολλά, παρατήρησε εκείνος. Μάλλον θα χρειαστεί αρκετός καιρός για να τα πούμε. Δεν είμαι sex maniac, ούτε κρατάω σημειωματάριο με τις κατακτήσεις μου. Μ' αρέσεις όμως και ...

-Θα με πάρεις, συμπλήρωσε εκείνη.

-Ναι, της απάντησε. Έσκυψε την αγκάλιασε και τη φίλησε, απορώντας με το πώς τόλμησε κάτι τέτοιο.

Εκείνη δεν τραβήχτηκε, έτσι άρχισε η ιστορία της Γενεύης.

Συγκατοίκησαν από εκείνο το βράδυ και για τους επόμενους ένδεκα μήνες. Παρά τις τεκμηριωμένες θεωρητικές αντιρρήσεις που είχαν και οι δυο στο θέμα της συγκατοίκησης, η οποία είναι η χειρότερη επιλογή καθώς μόνο προβλήματα μπορεί αν δημιουργήσει, τελικά συγκατοίκησαν ανελλιπώς ένδεκα μήνες χωρίς να δημιουργηθεί κανένα ή τουλάχιστον σχεδόν κανένα πρόβλημα.

Οι μέρες τους περνούσαν ήρεμα γεμάτες πλούσιες συζητήσεις και γόνιμο προβληματισμό. Εκείνη έγραφε το επόμενο βιβλίο της κι εκείνος επιτέλους είχε βρει κάποιον με τον οποίο μπορούσε να ανταλλάξει δυο κουβέντες με περιεχόμενο.

Τα βράδια τους ήταν επίσης γεμάτα, πήγαιναν συχνά στο μπαράκι, άκουγαν μουσική, έπιναν, γελούσαν

και κατέληγαν στο κρεβάτι τους με μια διάθεση, λες και ήταν η πρώτη τους φορά.

Ύστερα, ένα πρωί εκείνος βρήκε ένα σημείωμα στο μπάνιο.

«Αν είχα δέκα ζωές, θα πέρναγα ευχαρίστως τις εννιάμιση μαζί σου. Φιλιά. Άννα»

Την ίδια ημέρα πήρε το αεροπλάνο κι έφυγε από τη Γενεύη, αφού προηγουμένως ήπιε μόνος του έναν καφέ εκεί που την είχε συναντήσει την πρώτη φορά, μπροστά στη λίμνη με θέα το λουλουδένιο ρολόι.

Δεν προσπάθησε να την βρει. Αργότερα έμαθε από τον εκδότη της ότι δεν ήξερε κανείς που βρισκόταν. Ευχόταν να είναι καλά. Τίποτε άλλο. Αυτή ήταν η ιστορία.

Ποτέ δεν μπόρεσε να πει με σιγουριά αν γι αυτόν ήταν περισσότερο η γυναίκα ή ο σκεπτόμενος άνθρωπος που τον συγκλόνιζε. Ίσως η διαφορά ήταν τόσο ανεπαίσθητη ώστε δεν ήταν ευδιάκριτη.

Δεν μπορούσε να την βλέπει, την αισθανόταν όμως μέσα του. Ήταν σίγουρος ότι οι σκέψεις τους συντονιζόντουσαν καθώς τα ενδιαφέροντά τους ήταν σχεδόν ταυτόσημα.

Έτσι ήθελε να πιστεύει. Ακόμη κι αν δεν ήταν έτσι, αυτό του άρεσε και έτσι πίστευε.

Μιλούσε με μεγάλη τρυφερότητα για κείνη, το ότι τον είχε εγκαταλείψει δεν του είχε αφήσει κάποια δυσάρεσκα. Το θεωρούσε φυσιολογικό.

-Ίσως, αν δεν το έκανε εκείνη, να το έκανα εγώ, έλεγε. Πιθανόν με άλλο τρόπο.

Και στην ερώτηση «Μα γιατί, αφού περνούσες καλά» απαντούσε.

-Τίποτα δεν κρατάει για πάντα Δεν ξέρεις τι θα μπορούσε να είχε ακολουθήσει αν συνεχίζαμε. Ίσως κάτι που θα κατέστρεφε όλη την ιστορία. Ποτέ δεν ξέρεις. Σήμερα είναι έτσι, αύριο μπορεί να είναι αλλιώς.

Η ιστορία της Γενεύης είχε δώσει τη χαριστική βολή στην σύνδεση της συντροφικότητας και του σεξ.

Είχε ξεκαθαρίσει στην πράξη εκείνο που κατανοούσε θεωρητικά χωρίς να το υλοποιεί στη ζωή του.

Η συνύπαρξη, η συμβίωση, η συντροφικότητα δεν είχαν σχέση με τη μονογαμία. Η τρυφερότητα και το ενδιαφέρον αναπτυσσόταν με βάση την εκτίμηση και το σεβασμό προς τον άλλο. Το σεξ μόνο προβλήματα μπορούσε να προσθέσει. Ανταγωνισμούς και προβλήματα.

Η μονογαμία κουβαλούσε απόρριψη και ρουτίνα. Δεν δεχόταν την απαγόρευση.

Όταν βλέπουμε κάτι που μας αρέσει είναι παράλογο να αποστρέφουμε το βλέμμα μας, έλεγε. Το να προκαλεί το ωραίο δεν είναι κακό, ούτε είναι δυνατόν να αποτελεί λόγο δυσφορίας για εκείνους που σ' αγαπούν και νοιάζονται για σένα. Μας μάθανε το παράλογο, και δεν είναι το μοναδικό. Η αμαρτία είναι εφεύρεση της εξουσίας.

Αν μάλιστα τύχαινε να ακούσει κάποια αντίρρηση συνήθιζε να λέει:

-Ξέρεις πόσοι και πόσες έχουνε δει χαρά στα σκέλια τους ακριβώς επειδή υπάρχει η αίσθηση της αμαρτίας; Αυτή είναι η χρησιμότητα της απαγόρευσης των εξωσυζυγικών σχέσεων. Να βρίσκουν χαρά κι εκείνοι που σε

κανονικές συνθήκες δεν θα έβρισκαν όσο κι αν έψαχναν. Έχεις δει κάτι παιδαρους να κάθονται σε τέρατα, κάτι κουκλάρες να λυσσάνε με ξεχειλωμένους κωλόγερους έτσι για την αμαρτία, για το κέρατο. Αυτή είναι η χρησιμότητα της αμαρτίας, να κάνει τα άνοστα, εύγευστα. Πάντως εμένα, συνέχιζε, μου άρεσαν τουλάχιστον οι μισές γυναίκες, σε αναπαραγωγική ηλικία, που έτυχε να γνωρίσω. Ευχαρίστως θα είχα πάει μαζί τους αν ήξερα ότι κι αυτές είχαν απαλλαγεί από το πρόβλημα της αμαρτίας.

Η ιστορία της Γενεύης ήταν η πιο ευχάριστη περίοδος της ζωής του, τώρα όμως δεν ήταν έτσι. Τώρα έπαιζε επικίνδυνα με την ιδέα του θανάτου. Της αποχώρησης.

Το προηγούμενο βράδυ είχε πετάξει ένα σταχτοδοχείο και είχε διαλύσει την τηλεόραση. Λίγο αργότερα είχε ξηλώσει το τηλέφωνο επειδή κουδούνισε την ώρα που εκείνος δεν ήθελε να μιλήσει σε κανένα. Δεν ήθελε καμιά επαφή με κανένα.

Σηκώθηκε και πήγε στην κουζίνα. Πεινούσε και πήρε μια φρυγανιά και ένα κομμάτι τυρί από το ψυγείο.

Ωρες-ώρες δεν σκεφτόταν το αν, αλλά το πώς.

Έτσι και τώρα που το βλέμμα του έπεσε πάνω στην κουζίνα του γκαζιού.

Επέστρεψε στο μπαλκόνι μασουλώντας.

Θα έρθει η ημέρα που ο κόσμος θα αλλάξει, μουρμούρισε, θα λογικευτεί. Μόνο που αυτό δεν θα γίνει αύριο, ούτε μεθαύριο, κι εγώ δεν μπορώ να περιμένω.

Κοίταξε τη θάλασσα, ήθελε να μπει στο νερό και να διαλυθεί, να ενσωματωθεί σ' αυτό. Ήθελε να γίνει ένα με τη θάλασσα. Η λογική υποχωρούσε.

Διακόσια χρόνια διαφωτισμού. Δυόμισι χιλιάδες χρόνια φιλοσοφίας. Ένας αιώνας τεχνολογίας και ανακαλύψεων. Και μετά, τι; Τίποτα !

Λες και όλοι αυτοί ζουν σε άλλο κόσμο. Δεν κατάλαβαν τίποτα.

Τελικά μήπως ζουν σε άλλο κόσμο;

Μήπως καθένας ζει στον δικό του κόσμο;

Τι χάος !

Η επιβίωση ήταν υπόθεση συμβιβασμού και ανοχής.

Προσαρμογής στα δεδομένα του περιβάλλοντος.

Δεν ήταν διατεθειμένος να το κάνει.

Δεν ήθελε να είναι ευγενής και συγκαταβατικός.

-Η συγκαταβατικότητα αυξάνει ή τουλάχιστον δεν μειώνει την κοινωνική εντροπία, έλεγε. Όσοι τον άκουγαν ζάρωναν τα φρύδια τους με απορία και αναρωτιόντουσαν αν ήταν στα καλά του. Όταν παρατηρούσε κάτι τέτοιο έλεγε κι άλλα διάφορα, δυσνόητα για εκείνους, έτσι για να τους φρικάρει.

-Το είδος μας είναι καρκίνωμα για τον πλανήτη. Είμαστε πληγή και κουβαλάμε την καταστροφή. Η γνώση σώζει. Η φυσική και τα μαθηματικά σώζουν. Τα κεριά να τα ανάβεται μόνο για να βλέπετε να διαβάσετε. Ο Πλάτωνας διασώθηκε επειδή ήταν συντηρητικός και κομφορμιστής.

Δεν ήταν δημοφιλής στις παρέες κι αυτό καθόλου δεν τον ενοχλούσε, το αντίθετο μάλιστα, ανησυχούσε όταν συμφωνούσαν μαζί του. Φοβόταν πως κάπου εξέπιπτε, αν και συνήθως συμφωνούσαν ακριβώς επειδή δεν καταλάβαιναν.

Δεν ήταν ελιτιστής, όμως δεν συγχωρούσε εκείνους που ενώ είχαν τη δυνατότητα, είχαν επέλεξαν να παραμείνουν αγράμματοι.

-Δεν αφορά μόνο τους εαυτούς τους, έλεγε. Επηρεάζουν το σύνολο. Ενισχύουν την καθυστέρηση σε βάρος της εξέλιξης. Γίνονται εμπόδιο για το είδος. Φτάσαμε μέχρι εδώ με κόπους και αίμα, γενεών και γενεών. Δεν είναι δυνατόν αυτό να ξεπερνιέται έτσι, χωρίς αιδώ. Οφείλουμε να μαθαίνουμε και να βελτιωνόμαστε. Όσοι επιμένουν να το αποφεύγουν δεν δικαιούνται να λογίζονται ως άνθρωποι. Για τους ανθρώπους ισχύει το, πρώτα οι υποχρεώσεις και εξ αυτών τα δικαιώματα. Με άλλα λόγια δικαιώματα έχουν μόνον όσοι μόχθησαν για την κατάκτηση της γνώσης και απόκτησαν την ικανότητα της κρίσης.

Εξ αιτίας αυτών των άχρηστων, μουρμούριζε, κουβαλάμε ακόμη τα κατάλοιπα του μεσαίωνα μέχρι σήμερα.

Κάθισε στην πολυθρόνα και άφησε το βλέμμα του να πλανηθεί στη γραμμή του ορίζοντα. Η σιλουέτα ενός πλοίου κινιόταν αργά στο βάθος.

-Κρουαζιερόπλοιο, ψιθύρισε. Σίγουρα γεμάτο με κάποιους που κυνηγούν ακόμη τις μικρές καθημερινές χαρές.

Εκείνος είχε πάψει να τις ψάχνει, είχε χορτάσει, είχε βαρεθεί κι ακόμη είχε καταλάβει πως εκτός από αυτές τις μικρές καθημερινές χαρές δεν υπήρχε τίποτε άλλο. Έτσι είχε καταλήξει στην κατάθλιψη και στο μονοπάτι που οδηγούσε στην έξοδο.

Το σπίτι του στο λόφο ήταν εντελώς απομονωμένο, για να φτάσει κανείς έπρεπε να ανέβει μια μεγάλη σκάλα, εβδομήντα πέντε πλατιά τσιμεντένια σκαλοπάτια, αυτά που όπως έλεγε, ήταν οι φρουροί της ησυχίας του.

Όταν καθόταν στην βεράντα έβλεπε ολόκληρη τη σκάλα κι έτσι ήξερε ποιος την ανέβαινε, αν και τελευταία δεν είχε σχεδόν καθόλου επισκέψεις. Αυτός ήταν ο λόγος που αγρίεψε το μάτι του βλέποντας, μια τέτοια ώρα που πραγματικά δεν ήθελε να δει κανένα, ένα νεαρό ζευγάρι αγνώστων να ανηφορίζει.

Σκέφτηκε πολύ γρήγορα να τους φωνάξει πως δεν υπήρχε δρόμος στην κορυφή της σκάλας, υποθέτοντας ότι μάλλον είχαν πάρει λάθος δρόμο. Ύστερα σκέφτηκε να πιάσει το λάστιχο του ποτίσματος και να τους ρίξει νερά για να φύγουν. Στο μεταξύ εκείνοι ανέβαιναν αργά κι άρχισε να διακρίνει τα χαρακτηριστικά τους. Εκείνος ήταν ένας κουστουμαρισμένος νεαρός γύρω στα τριάντα, κι εκείνη μια κοπέλα το πολύ είκοσι πέντε χρονών μέσα σε ένα μακρύ φόρεμα. Θα έλεγε κανείς ότι είχαν ντυθεί για να πάνε σε γάμο.

-Τι διάολο, μουρμούρισε. Μεσημεριάτικα, με τέτοια ζέστη μάλλον ασφαλιστές είναι, αλλά κι αυτοί δεν πάνε δυο-δυο.

Ξανακοίταξε προσεκτικά κι αναρωτήθηκε μήπως είχε παραισθήσεις. Όμως οι δύο συνέχισαν ν' ανεβαίνουν και έφτασαν στην πόρτα του.

Τους κοιτούσε και δεν ήξερε αν ήθελε να τους μιλήσει ή να τους σπρώξει να πέσουν και να κατέβουν κουτρουβαλώντας την σκάλα.

Τα επόμενα δευτερόλεπτα δεν ήθελε μόνο να τους σπρώξει, ήθελε να τους πνίξει και ύστερα να τους γκρεμίσει, αφού του αποκάλυψαν ότι ήθελαν να του μιλήσουν για ένα φιλοσοφικό θέμα, δηλαδή το πιστεύω των μαρτύρων του Ιεχωβά.

Αγρίεψε, δεν ανεχόταν να αποκαλούνται οι μεταφυσικές δοξασίες, φιλοσοφικό θέμα. Η φιλοσοφία δεν ήταν μεταφυσική. Τους κοίταζε κι αισθάνθηκε ανάμικτα συναισθήματα, από τη μια θυμό και από την άλλη ήθελε να βάλει τα γέλια. Του φάνηκε πολύ παράξενο που ένα τέτοιο γεγονός του προκάλεσε ευθυμία. Παρατηρούσε αυτούς τους δυο ανθρώπους και κατάλαβε ότι ακόμη και η εμφάνισή τους του προκαλούσε ευθυμία.

-Καθίστε, τους είπε. Δεν έχω να σας προσφέρω ούτε μια πορτοκαλάδα, όμως αν θέλετε κουβέντα μπορώ να κουβεντιάσω για λίγο.

Εκείνοι κάθισαν και ο νεαρός άρχισε να του εξηγεί γιατί οι απόψεις και τα πιστεύω των μαρτύρων του Ιεχωβά αποτελούσαν την μοναδική ορθόδοξη ερμηνεία της Χριστιανικής διδασκαλίας και γιατί μόνο εκείνοι κατείχαν την μόνη και αδιαφιλονίκητη αλήθεια.

Εκείνος άκουγε παρατηρώντας τους. Ο νεαρός ήταν καλοξυρισμένος και καλοχτενισμένος, επιβλητικός μέσα στο κουστούμι του, φορούσε μια συντηρητική σκούρα

γραβάτα και μόνο τα παπούτσια του έδειχναν ότι κάτι χοντροκομμένο είχε διαφύγει μειώνοντας την ορθή εμφάνιση. Εκείνη φορούσε ένα μακρύ μέχρι τους αστραγάλους φόρεμα, ήταν χτενισμένη και άβαφη, μάλλον λίγο χλωμή με ένα μειδίαμα ηρεμίας ζωγραφισμένο στο πρόσωπο και δεν μιλούσε σχεδόν καθόλου.

Ο νεαρός μιλούσε περίπου πέντε λεπτά, με μια φωνή επιτηδευμένα αργή και ήρεμη, φιλική και ταυτόχρονα διδακτική. Έβρισκε εντελώς γελοία τα όσα έλεγε, όμως δεν τον ενδιέφεραν, είχε επικεντρωθεί στην εικόνα και αναρωτιόταν αν αυτοί οι άνθρωποι είχαν αισθανθεί ποτέ την ηδονή.

Κάποια στιγμή ο νεαρός του έδωσε ένα βιβλίο. Το ξεφύλλισε μηχανικά και το μόνο που πρόσεξε ήταν οι εικόνες που συμπλήρωναν τα κείμενα. Ήταν εκείνες οι στρογγυλεμένες εικόνες με τα έντονα χρώματα και τα γλαστά αρυτίδωτα προσωπάκια.

Κάποια στιγμή ο νεαρός τον ρώτησε κάτι. Εκείνος, που δεν τον παρακολουθούσε, δεν άκουσε την ερώτηση.

Ο νεαρός περίμενε απάντηση φορώντας το καλύτερο χαμόγελό του. Έδειχνε ικανοποιημένος με τη διάλεξή του και μάλλον ήταν βέβαιος ότι τον είχε πείσει να ασπαστεί τις απόψεις του.

Εκείνος τον κοίταξε για μερικά δευτερόλεπτα σιωπηλός και ύστερα του είπε:

-Έχω μια απορία που κανείς μέχρι σήμερα δεν μπόρεσε να απαντήσει, αν μου την απαντήσετε θα δεχτώ όσα μου λέτε. Στο πέμπτο κεφάλαιο του κατά Μάρκον, στην παράγραφο τριάντα περιγράφεται ένα γεγονός.

Το ίδιο γεγονός περιγράφεται και στο κατά Λουκά, κεφάλαιο όγδοο, παράγραφος σαράντα δύο.

Ο Χριστός ευρισκόμενος εν μέσω πλήθους ρωτά τον Πέτρο, «ποιος με άγγιξε» και ο Πέτρος του απαντά «Τι λες δάσκαλε, εδώ συνωστίζονται τόσοι». «Κάποιος με άγγιξε και αισθάνθηκα την θεϊκή δύναμη να φεύγει από μέσα μου» συνέχισε ο Χριστός.

Το ερώτημά μου είναι πως είναι δυνατόν εκείνος ο οποίος είναι παντογνώστης να ερωτά τους παρευρισκόμενους ποιος τον άγγιξε. Και ακόμη πως είναι δυνατόν εκείνος ο οποίος είναι παντοδύναμος να χάνει χωρίς τη θέλησή του θεϊκή δύναμη επειδή κάποιος τον άγγιξε εν αγνοία του. Το ερώτημα λοιπόν είναι, ήταν ο Ιησούς θεός, δηλαδή παντογνώστης και παντοδύναμος ή όχι;

Δεν περίμενε απάντηση. Παρακολουθούσε ανέκφραστος το νεαρό να τον κοιτάζει κυριολεκτικά αποσβολωμένος ενώ η κοπέλα έδειχνε να μην κατάλαβε καθόλου το ερώτημα.

Έφυγαν ευχαριστώντας τον για την συζήτηση και με την απορία ζωντανή.

Δεν βαριέσαι, ψιθύρισε. Θα τους πουν πως, και βέβαια το ήξερε αλλά το έκανε για να λόγους διδακτικούς και άλλες τέτοιες κουταμάρες.

Πριν χρόνια σε μια άλλη σχετική με τα θρησκευτικά συζήτηση είχε ρωτήσει ένα θεολόγο για την σχέση του Χριστού με τον Ιωσήφ και γιατί στο κατά Ματθαίο ευαγγέλιο στο πρώτο κεφάλαιο στην πρώτη παράγραφο αναφέρεται ότι ο Χριστός είναι απευθείας απόγονος του Αβραάμ και του Δαβίδ. Ο Ματθαίος αναφέρει τη γενεαλογία των Εβραίων από τον Αβραάμ και τον Δαβίδ και

καταλήγει στον Ιωσήφ, είχε όμως σχέση ο Ιωσήφ με τον Χριστό;

Ούτε τότε βέβαια είχε λάβει απάντηση.

Κούνησε το κεφάλι του και ξαναγύρισε στην μαυρίλα του.

Το πλοίο στον ορίζοντα κόντευε να εξαφανιστεί.

Πήρε από το τραπέζι δίπλα του ένα μολύβι και ένα κομμάτι χαρτί. Το ακούμπησε στο γόνατο και έγραψε

«Είμαστε είδος με περιορισμένες δυνατότητες. Όταν τελειώσουν οι επιθυμίες και οι ματαιοδοξίες, κλείνουμε. Αυτά μας κρατάνε ζωντανούς. Δεν είμαστε φτιαγμένοι για τίποτε άλλο. Ύστερα έρχεται η ανία, εκτός αν την προλάβει η άνοια ή η παράνοια.»

Τσαλάκωσε το χαρτί και το πέταξε. Δεν ήθελε να αφήσει σημείωμα, το χέρι του πήγαινε από μόνο του.

-Για ποιον το γράφεις, ηλίθιε; μονολόγησε. Τι σε ενδιαφέρει; Ποιος θέλεις να μάθει τι σκεφτόσουν;

Δεν είχε απάντηση.

Πήρε ένα ακόμη χαρτί και έγραψε

«Να πάτε να γαμηθείτε».

Κοίταξε για μερικά δευτερόλεπτα το χαρτί κι ύστερα το τσαλάκωσε και το πέταξε κι αυτό.

-Τι με νοιάζει, είπε μεγαλόφωνα. Να κι αν πάτε, να κι αν δεν πάτε.

-Τι κι αν αφήσω σημείωμα, θα είναι ειλικρινές; μονολόγησε. Πως επιβεβαιώνεται; Μήπως επειδή είναι το τελευταίο; Και τι έγινε; Μήπως δεν υπάρχει η υστερο-

φημία; Γιατί άραγε ένα τελευταίο σημείωμα θα αποτελεί εξαίρεση; Ποτέ δεν λέμε αυτό που σκεπτόμαστε, ποτέ δεν εκφράζουμε τις αληθινές μας σκέψεις. Έτσι είναι.

Θυμήθηκε μια συζήτηση που είχε κάνει στο αμφιθέατρο λίγο πριν εγκαταλείψει το Πανεπιστήμιο.

-Αλίμονο αν λέγαμε αυτό που σκεπτόμαστε, έλεγε τότε. Δοκιμάστε το και θα δείτε πως δεν θα το τολμήσετε. Είναι πέρα από εκείνα που μας έχουν μάθει και έχουμε δεχτεί. Φαντάζεστε πως θα αντιδρούσε μια γυναίκα αν την κοιτούσατε και της λέγατε «Το στήθος φαίνεται πολύ ωραίο αλλά πολύ θα ήθελα να δω το σχήμα και το χρώμα της θηλής σου.» Σας μιλώ για σκέψεις που έχουμε, κάνει αρκετές φορές. Για τις κυρίες υπάρχουν ασφαλώς αντίστοιχα που θα αποφύγω να αναφέρω.

Εκείνη η συζήτηση είχε δημιουργήσει διάφορες αντιδράσεις και είχε φτάσει μέχρι τα πρυτανικά γραφεία.

Όχι μόνο δεν τολμούσαμε να πούμε την αλήθεια, ακόμη και η συζήτηση γι αυτό ήταν έγκλημα.

-Ψεύτες, όλοι ψεύτες, μια ζωή ψεύτες, μουρμούρισε. Δηλαδή, δήθεν.

Θέλει αρετή και τόλμη, συνέχισε μεγαλόφωνα. Τρίχες, την αρετή την πλαστογραφήσαμε και την τόλμη δεν την αξιωθήκαμε. Παραμείναμε φοβισμένοι, υποτελείς. Κακομοίρηδες. Δεν μας ταίριαζαν τα σπουδαία κι είχαμε και την αναίδεια να θέλουμε να αλλάξουμε τον κόσμο.

Άναψε ένα τσιγάρο και έμεινε σιωπηλός ρουφώντας με δύναμη τον καπνό. Ύστερα κούνησε διδακτικά το δάκτυλο μπροστά στο πρόσωπό του και είπε μεγαλόφωνα:

-Όχι μάγκα μου, λάθος. Δεν είμαστε φτιαγμένοι για όλα αυτά. Όποτε προσπαθούμε να εξορκίσουμε τη φύση μας, τον πρωτογονισμό μας, τρελαινόμαστε. Αυτό είναι, είμαστε άγριοι, ζώα, που προσπαθούμε να αποδείξουμε πως είμαστε κάτι διαφορετικό. Και θα στο αποδείξω. Θυμήσου μια φορά που ήσουν αφέσι και που σκέφτηκες την κοινωνία, τους αναξιοπαθούντες, τους πεινασμένους, την καταστροφή του περιβάλλοντος, όλα αυτά τα σπουδαία. Ποτέ ! Όταν είσαι πιωμένος έρχεσαι στα ίσια σου και τα ξεχνάς όλα αυτά. Τότε σκέφτεσαι τις γκομενίτσες, τα γλέντια και αν σου πούνε και καμιά κουβέντα ελευθερώνεις τη βία που με τόσο κόπο κρατάς μέσα σου ως ανώτερος και ήρεμος άνθρωπος, και σπας κανένα κεφάλι για ψύλλου πήδημα.

Η βία εξιλεώνει. Ανακουφίζει. Αυτή είναι η ουσία. Όλα τα άλλα αφορούν ένα άλλο είδος που θα προκύψει αργότερα στο μέλλον ως εξέλιξη ίσως του δικού σου, που όμως δεν θα έχει καμιά σχέση με σένα. Εσύ είσαι σαν το μικρό ψαράκι που πριν μάθει να κολυμπά, βγήκε στα βαθιά και χάθηκε, δεν άντεξε. That's all.

Έκλεισε τα μάτια του και απλώθηκε όσο πιο αναπαυτικά μπορούσε στην πολυθρόνα.

Αποκοιμήθηκε. Όταν άνοιξε τα μάτια του ο ήλιος είχε αγγίξει τη γραμμή του ορίζοντα κι ο ουρανός ήταν κατακόκκινος.

Ήταν η αγαπημένη ώρα. Το ηλιοβασίλεμα. Η ζέστη είχε πέσει. Το τιτίβισμα των πουλιών, όπως κάθε μέρα την ίδια ώρα, κυριαρχούσε και το λεπτό άρωμα της λουίζας δεν είχε σκεπαστεί ακόμη από τη βαριά μυρωδιά του νυχτολούλουδου. Σε λίγο όλες οι αποχρώσεις από το

μοβ μέχρι το πορτοκαλί θα μετέτρεπαν το τοπίο σε μαγική εικόνα, την εικόνα που κανένας ζωγράφος δεν μπόρεσε ποτέ να καταγράψει στο καναβάτσο του.

Ναι λοιπόν, υπήρχε κάτι που άξιζε τον κόπο. Κάτι που μπορούσε να απολαύσει ακόμη, κάτι που δεν τον είχε κουράσει, που δεν το είχε βαρεθεί.

-Μάλιστα, μουρμούρισε, και βέβαια πάντοτε υπό την απειλή της καταστροφής. Αρκεί ένα βλαμμένο σκατόπαιδο να αποφασίσει να κινηθεί σε ακτίνα μισού χιλιομέτρου με το χωρίς εξάτμιση μηχανάκι του.

Κάποτε πίστευε πως το σοβαρότερο ζήτημα ήταν ο ελεύθερος χρόνος. Αν είχες αρκετό ήσουν καλά, αν όχι ήσουν χαμένος. Τώρα ήξερε πως αυτό δεν ήταν αρκετό. Ο ελεύθερος χρόνος ήταν η απαραίτητη προϋπόθεση, το μέσο για να ζήσεις καλά, όμως υπήρχαν παράγοντες που μπορούσαν να μετατρέψουν τις προσδοκώμενες στιγμές χαράς σε εφιάλη.

Τίποτα δεν συνέβαινε ανεξάρτητα από τους λοιπούς παράγοντες του περιβάλλοντος, τα πάντα ήταν αλληλοεξαρτώμενα. Δεν μπορούσες να απομονώσεις κάτι, το αξιοζήλευτο χανόταν μέσα στο μίζερο περιβάλλον του. Το βελτιωμένο τελματωνόταν μέσα στον οπισθοδρομικό περίγυρο. Η χαρά, μια γλυκιά σταγόνα μέσα σε ένα πικρό ποτήρι θλίψης.

Ουτοπίες, μουρμούρισε. Και να ήταν μόνο αυτό. Πόσο θέλαμε αληθινά ένα περιβάλλον χωρίς μίζερια, χωρίς οπισθοδρόμηση; Πόσο θα μας άρεσε ένας κόσμος διανοουμένων και σκεπτόμενων; Ένας κόσμος χωρίς ανισότητες, χωρίς την δεύτερη κατηγορία;

Σκίζουμε τα ρούχα μας πως γι αυτό πολεμάμε, πως αυτό είναι το ζητούμενο, πως έτσι θα γλιτώναμε από την υποβάθμιση και την καθόλου επικοινωνιακή συναναστροφή με το μέτριο. Τρίχες. Καθόλου δεν θα μας άρεσε για πολλούς λόγους κάτι τέτοιο. Μας βολεύει η ύπαρξη του υποβαθμισμένου μέσου όρου, μας δίνει μπόι, μας επιτρέπει να λέμε διδακτικά τις σοφίες μας, άσε που μας απαλλάσσει και από τις βαριές δουλειές. Τέλος πάντων να υπάρχει κάποιος να μας σερβίρει ένα ποτό ή να μας πλύνει το αυτοκίνητο.

Υποκρισίες. Κοντόφθαλμα η προσοχή μας εστιάζεται στο στενό μας περιβάλλον. Φωνάζουμε για τους φτωχούς μας που έχουν τέσσερις και πέντε χιλιάδες δολάρια ετήσιο εισόδημα και επιμελώς κάνουμε το κορόιδο για τους πάρα πέρα που δεν έχουν ούτε τριακόσια.

Τίποτα, τίποτα δεν είδαμε σωστά. Όλα λάθος. Αίσθηση υπεροχής και καλά κρυμμένη αλαζονεία. Δήτην απλοί όμως στο βάθος εραστές της πολυτέλειας και της καλοπέραςης.

Ιδιομορφίες του είδους. Εγωιστές, ανταγωνιστικοί, άπληστοι. Αυτή είναι άραγε η φύση μας ή μήπως αυτό είναι το μέτρο της διαστροφής μας στην τρέχουσα εξελικτική βαθμίδα;

-Τι σημασία έχει, μουρμούρισε, ο χρόνος που μας έχει διατεθεί δεν είναι αρκετός για να αναλυθούν τέτοια ζητήματα. Μια ζωή δεν φτάνει.

Τα φώτα στα μαγαζιά της παραλίας άναβαν το ένα μετά το άλλο, ήθελε να κατέβει. Ήθελε να δει από κοντά ανθρώπους, να μιλήσει σε εκείνο το τυπικό, αδιάφορο, ασήμαντο επίπεδο. Τι γίνετε, πως πάει; Πολύ ζέστη σή-

μερα. Τέτοια πράγματα. Ήθελε να πάει στο μπαρ, να γίνε φέσι και να τα ρίξει στη γκαρσόνα. Ήθελε να ακούσει την αρκουδιάρικη άθλια μουσική, να ακούσει για τα γκολ που μπήκαν και για εκείνα που χάθηκαν. Ήθελε να μυρίσει παρακμή και ξεπεσμό. Μια τελευταία βουτιά στα σκατά, λες και ζητούσε μια επιβεβαίωση της ορθότητας της επιλογής του να αποχωρήσει. Λες και ήθελε να αισθανθεί την αποστροφή σε όλο της το μεγαλείο.

Παλιότερα προσπαθούσε να συμβιβαστεί με τις καταστάσεις και τα δεδομένα. Πάλευε με το επιθυμητό και το εφικτό.

-Τι κάνουμε όταν διψάμε και το διαθέσιμο νερό είναι βρώμικο; Πρώτα ψάχνουμε για άλλο, καθαρότερο νερό. Ύστερα προσπαθούμε να βελτιώσουμε αυτό που υπάρχει. Αν δεν το καταφέρουμε δοκιμάζουμε να πιούμε το βρώμικο. Τελικά προσαρμοζόμαστε στη βρώμα ή πεθαίνουμε, είτε από δίψα, είτε από αηδία.

Αυτό είχε πει πριν από χρόνια σε ένα συνάδελφό του όταν εκείνος παραπονιόταν για την μίζερη ερωτική ζωή του ύστερα από δέκα χρόνια γάμου.

Θυμήθηκε εκείνα τα λόγια. Το εφικτό ήταν όρος επιβίωσης. Από την αποδοχή του προέκυπτε η δυνατότητα της βελτίωσης και της επιδίωξης του ιδανικού στο βάθος του χρόνου. Πόσο τον ενδιέφερε όμως; Γιατί έπρεπε να τον ενδιαφέρει το πώς θα είναι ο κόσμος ύστερα από εκατό ή χίλια χρόνια;

-Μόνο οι βουδιστές, έλεγε, που πιστεύουν στη μετενσάρκωση έχουν λόγους να ασχολούνται με το αν το αύριο θα είναι καλύτερο.

Μήπως όμως τον ενδιέφερε το παρελθόν; Ούτε αυτό είχε σημασία. Κάθε μέρα ξυπνούσε ένας άλλος άνθρωπος. Διαφορετικός. Λίγο διαφορετικός, όμως αθροιστικά με τα χρόνια η διαφορά ήταν σαφής.

Δεν είχε σχέση με τον εαυτό του της περασμένης δεκαετίας. Τον κουβαλούσε στις αναμνήσεις του και αισθανόταν υποχρεωμένος να τον υποστηρίξει, όμως ήταν ξεκάθαρο ότι δεν ήταν ο ίδιος άνθρωπος.

-Πρέπει να τινάζουμε πότε-πότε τη σκόνη από πάνω μας, έλεγε. Η καθαριότητα βοηθά στην αυτογνωσία.

Πόσο μακρινά και ξένα του φαινότουσαν σήμερα όλα εκείνα που ήταν σημαντικά και αξιοσημείωτα πριν δέκα ή πριν είκοσι χρόνια. Πόσο τον αφορούσαν; Και από αυτά, τι θυμόταν; Τι του είχε μείνει; Μόνο τα ακραία, τα παράξενα, τα μη καθημερινά.

Αυτή ήταν μια σημαντική παρατήρηση. Η καθημερινότητα παρέμενε σταθερά ασήμαντη. Ενδιαφέρον είχε μόνο το εκτός αυτής, ευχάριστο ή δυσάρεστο δεν είχε σημασία. Διαρκώς γκρίνιαζε πως ήθελε μια ήρεμη και ήσυχη ζωή, κι όμως τίποτα από τις μικρές ήσυχες και ήρεμες περιόδους της ζωής του δεν είχε μείνει στη μνήμη του, ούτε καν οι περίοδοι των διακοπών. Θυμόταν μόνο τις ακραίες καταστάσεις και μάλιστα πρώτα τις δυσάρεστες κι ύστερα τις ευχάριστες.

Δυο φορές που την είχε γλιτώσει στο παρά τρίχα με το αυτοκίνητο, ένα αεροπορικό ταξίδι σε μεγάλη καιροκαίρια, μια κατάδυση με βλάβη στη φιάλη του αέρα.

Από τα ερωτικά, του είχαν μείνει μόνο τα εντελώς ακραία. Μια παρτουζα με δυο άγνωστες, την Αλίκη που του έφερνε τις φίλες της για να μην ψάχνει μόνος του να

ξενοπηδήξει και τον χάσει. Την τρελή ιστορία με την Σόνια και τη Τζίνα που τον είχαν και οι δυο ταυτόχρονα. Τέτοια πράγματα. Ελάχιστα απασχολούσαν τη μνήμη του οι εποχές που διατηρούσε κάποια σταθερή σχέση.

Μνήμες. Άχρηστες μουσειακές μνήμες. Ιστορίες που δεν τον αφορούσαν όμως καταλάμβαναν ζωτικούς χώρους στο εγκέφαλό του, στοιχεία που εμπλέκονταν ανεξέλεγκτα στην παραγωγή συμπερασμάτων προκαλώντας παραδοξότητες. Κομμάτια του υποσυνείδητου και τραυματικές εμπειρίες έλεγαν οι ψυχολόγοι για να δικαιολογήσουν τις απρόβλεπτες επιλογές και επιπτώσεις. Εμπειρίες και φόβοι κάποιου άλλου που ζούσε πριν χρόνια στο ίδιο σώμα.

Συχνά αναρωτιόταν αν κάτι μέσα του επιθυμούσε να κρατήσει αυτές τις μνήμες ακριβώς επειδή αναπολούσε, νοσταλγούσε εκείνες τις εποχές. Μήπως ήταν καλύτερα τότε που τα πάθη σάρωναν και η ανωριμότητα επέτρεπε τις εξαλοότητες και τις απερίσκεπτες συμπεριφορές. Τότε που δρούσε περισσότερο αυθόρμητα, περισσότερο πρωτόγονα. Τότε που τα λάθη επιτρέπονταν, τότε που η στωικότητα και η λογική δεν κυριαρχούσε.

Δεν είχε απάντηση, όμως ήταν σίγουρος ότι τότε ήταν περισσότερο ανέμελος, περισσότερο χαλαρός. Μπορεί να μην ήταν σίγουρος για τις αποφάσεις του και για την ορθότητα των επιλογών του, όμως αυτό δεν συγκρινόταν με το βάρος που τον πλάκωνε σήμερα.

Ο πρωτόγονος περνούσε καλύτερα, είχε λιγότερες έγνοιες. Αραγε η εξέλιξη είναι δώρο ή κατάρα;

Το σίγουρο ήταν ότι δεν υπήρχε επιστροφή. Δεν μπορούσε να ξαναγίνει πρωτόγονος, τουλάχιστον αυτό πίστευε.

Πόσα πράγματα δεν είχε κάνει ακριβώς επειδή δεν του το επέτρεπε ο ελλειμματικός πρωτογονισμός του;

Σίγουρα αρκετά. Δεν θα αποκτούσε ποτέ τις εμπειρίες κάποιων άλλων λιγότερο ευαισθητοποιημένων ανθρώπων. Εμπειρίες ως επί το πλείστον δυσάρεστες. Τουλάχιστον αυτό πίστευε. Σε κάθε περίπτωση όμως, εμπειρίες, δηλαδή κάτι που εκείνος αγνοούσε.

Φόρεσε ένα άσπρο σαλβάρι και μια άσπρη φαρδιά πουκαμίσια, πήρε τα κλειδιά του και τα τσιγάρα και κατηφόρισε τη τιμεντένια σκάλα. Περπάτησε προς το κέντρο του χωριού. Δεν είχε κάνει ούτε εκατό μέτρα όταν σταμάτησε. Κάθισε σε ένα πεζούλι και άναψε ένα τσιγάρο. Το κάπνισε αργά με το βλέμμα απλανές προς το μέρος του χωριού. Ύστερα σηκώθηκε και έκανε μεταβολή. Περπάτησε προς την αντίθετη κατεύθυνση και έφτασε στην μικρή αμμουδιά δίπλα στον κάβο λίγο πιο πέρα από το σπίτι του. Έσκαψε ένα μικρό λάκκο στην άμμο και έβαλε μέσα τα παπούτσια του, τα κλειδιά του και τα τσιγάρα. Τα σκέπασε καλά και ύστερα μπήκε στο νερό περπατώντας. Προχώρησε μέχρι εκεί που του επέτρεπε το βάθος και ύστερα ξάπλωσε ανάσκελα στην επιφάνεια με τα χέρια απλωμένα στα πλάγια και έκλεισε τα μάτια.

Το ρεύμα τον παρέσυρε αργά προς το πέλαγος.